

Handlingsplan för Krishantering

Futura Kultur och utbildning

Innehåll

1 KONTAKTER

2 INLEDNING SAMT MÅLSÄTTNING

3 KRISGRUPPEN VID FUTURA

4 TÄNKBARA KRISITUATIONER

5 PRAKTISKA ÅTGÄRDER

INFORMATIONSGÅNGEN I SKOLAN

TÄNKVÄRT OM UPPLÄGGNINGEN AV INFORMATIONEN I SKOLAN

6 KRISER OCH DERAS FÖRLOPP

CHOCKFASEN REAKTIONSFASEN

BEARBETNINGSFASEN

NYORIENTERINGSFASEN

SORGEREAKTIONER

7 HANDLINGSPLANER

ELEV, PERSONAL AVLIDER ELLER BLI SVÅRT SKADAD UTANFÖR SKOLAN

ELEV, PERSONAL AVLIDER ELLER BLI SVÅRT SKADAD I SKOLAN

ALLVARLIG OLYCKA I OCH UTANFÖR SKOLAN DÄR ELEVER/PERSONAL ÄR INBLANDADE

ELEV BLIR ALLVARLIGT SJUK

ALLMÄNNA KRISER OCH KATASTROFER I VÄRLDEN

HJÄLP OCH STÖD TILL PERSONAL/BESÖKARE

8 DEBRIEFING

9 CHECKLISTOR

10.1 ALLVARLIG OLYCKA I OCH UTANFÖR SKOLAN DÄR ELEVER/PERSONAL/BESÖKARE ÄR INBLANDADE

10.2 ALLMÄNNA KRISER, SJUKDOMSFALL PÅ ELEVER/PERSONAL

Krisgrupp

Kulturhuset Futura

		Tel.arb.	mobil	privat
Rektor	Christer Larsson	18199	0706 090305	0704 904323
Kult/frit.ch	Eva Pettersson	18232	052518232	0705449087
Fack omb.	Ingela Andersson		0706 098142	0702 726043
Skyddsom.	Berta Venezuela			
Skolsköt.	Inga-Lill Haij	18349	0706 090306	
Ek.ass	Maria Helgen	18220		

Ambulans, brådskande	112	
Taxi	291 70	
Vårdcentralen T-hede	010 4415100	
Vårdcentralen Fjällbacka	010 4415100	
NU -sjukvården	010-4350000	
Giftinformation	08-331231	
IFO Bo Hedström	181 69	070-632 22 04

2 Inledning samt målsättning

Kriser är något som alla upplever i olika livs skeden och alla skolor/off.lokalerna drabbas någon gång av kris. De kriser som denna krisplan behandlar förorsakas av olika yttre händelser som på olika sätt drabbar elever och/eller personal på. Denna krisplan beskriver hur vi som arbetar på Futura ska hantera krissituationer som kan uppstå i skolan/biblioteket och den är tänkt att fungera som handledning för personalen om en olycka eller dödsfall skulle inträffa. **Målsättningen är att ha beredskap för händelser som utlöser kris.** Verksamhetens personal och elever skall vid eventuellt uppkommen kris få den hjälp och det stöd som är nödvändigt för att så fort som möjligt komma i balans och på sikt kunna bearbeta det inträffade. Verksamheten skall om möjligt fortgå oförändrad. Under skoltid skall eleverna om möjligt vara kvar i skolan som vanligt oberoende vad som händer/har hänt.

3 Krisgruppen vid Futura

Krisgruppens sammansättning bör motsvara verksamhetens behov och resurser. Vid Futura består krisgruppen av skolans rektor, kultur och fritidschefen, lokalt fackombud, skyddsombud, skolsköterska, och skolans ek.ass/kanslist. Rektor är alltid ansvarig och för dennes räkning finns ställföreträdande Kultur och fritidschefen om denne inte skulle finnas till hands. Vid en krissituation på skolan är det alltid den personal som är på plats som ansvarar för att de första nödvändiga åtgärderna vidtas (ger första hjälp, larmar SOS, meddelar rektor).

Krisgruppen sammankallas vid krissituationer för att bedöma situationen och beslutar om lämpliga åtgärder, dels i den akuta situationen men även i ett längre perspektiv. Ny personal på Futura utbildning, Kultur & fritid, Hedeskolan och Språkoteket skall bekanta sig med krisplanen då de påbörjar sin anställning. Krisplanen finns tillgänglig på vår hemsida. Krisplanen uppdateras och revideras av rektor vid behov.

4 Tänkbara krissituationer

Kriser går inte att förutse varken till sitt innehåll eller till sin omfattning och betydelse för den enskilde. Varje krissituation är unik. Tänkbara händelser som kan utlösa en kris i skolan är exempelvis att en elev avlider till följd av en olyckshändelse, svår sjukdom eller självmord. Likaså kan elevers syskon eller förälder avlida, en lärare eller annan personal på Futura. Andra händelser som kan utlösa en kris är, ett dödsfall eller att någon skadas under skoltid, en naturkatastrof eller stor olycka i närheten av eller på Futura, exempelvis en brand, explosion, vandalisering. Alla allvarliga händelser som kan utlösa en kris för antingen den enskilda individen eller hela huset skall vi hantera.

Vilka åtgärder som skolan sätter in beror på den enskilda händelsen och hur den kan beröra skolan direkt eller indirekt.

5 Praktiska åtgärder

När en krissituation uppstår är det viktigt att ha en klar uppfattning om vad som bör göras och om rollfördelningen. Följande punkter kan fungera som riktlinjer när Futura följer upp en kris händelse. Längre fram i krisplanen behandlas olika scenarier mer ingående, men oberoende av händelsens art är handlingsplanen densamma.

Informationsgången på Futura

- Vid olycksfall, sjukdomsattack eller dödsfall på Futura är den personal som är närvarande förpliktigad att ge första hjälp, larma SOS och eventuellt polis samt meddela rektor.
- Rektor/kultur och fritidschefen sammankallar krisgruppen som tillsammans bestämmer om vidare åtgärder.
- Rektor/ kultur och fritidschefen eller annan utsedd person ansvarar för kontakten till den drabbades anhöriga samt massmedia.

Tänkvärt om uppläggnen av informationen på Futura

- Vad har hänt?
- Vilka personer är inblandade?
- Vilket samtycke har vi från vårdnadshavare/anhörig att berätta om det inträffade?
- Berörs alla på samma sätt?
- När och hur informeras elever/personal?
- Är det någon personal som inte kan förmedla denna information till sina elever och som behöver stöd?
- Sorgbord?

- Vem arrangerar minnesstunden?
- Bör brev skickas hem, till vem?

6 Kriser och deras förlopp

Reaktionssättet vid kriser följer oftast ett visst förlopp och de olika faserna är

- chockfasen,
- reaktionsfasen,
- bearbetningsfasen
- nyorienteringsfasen.

Nedan följer en kort beskrivning över faserna, möjliga reaktioner och symptom.

Chockfasen

Denna fas varar från något ögonblick till flera dygn. En person i chock är inte mottaglig för information och goda råd och personen bör inte lämnas ensam. Under chockfasen drabbas man av en känsla av överklighet och kan inte riktigt förstå vad som har hänt. Reaktionerna varierar och några gråter och skriker, medan andra blir tysta och paralyserade. Man bör dock vara uppmärksam på att sådana personer som till synes beter sig som om ingenting har hänt i själva verket är de som är mest drabbade av händelsen. Olika kroppsliga symptom under chockfasen kan förekomma, exempelvis hjärtklappning, darrningar, yrsel, apati och illamående.

Reaktionsfasen

Reaktionsfasen pågår oftast någon eller några månader. Den drabbade börjar nu förstå händelsen och smärtan bryter igenom med all sin kraft. Man börjar förstå innebörden av det inträffade och förtvivlan kan vara total. Individerna börjar leta efter en förklaring eller en mening med det som har skett och frågar sig ofta gång på gång ”*varför?*” samt börjar grubbla över existentiella frågor. Det är vanligt att man upplever vrede som är irrationell och felriktad. Rädsla och tvångstankar i stil med ”*det kunde ha varit jag...*” är vanliga. Många känner ångest under reaktionsfasen, samtidigt som inslag av sorg, depression, ledsamhet och koncentrationssvårigheter kan förekomma. De kroppsliga symptomen är exempelvis trötthet, svaghet, sömnsvårigheter, illamående, magproblem och huvudvärk.

Bearbetningsfasen

Denna fas pågår i allt från någon månad eller några månader efter händelsen till upp mot ett år. Bearbetningsfasen innebär att den akuta delen av krissituationen är över och förnekelsen av det som har hänt börjar minska. Man börjar vända sig utåt och gamla aktiviteter återupptas och eventuell skuld eller ansvar blir lättare att bära. Bearbetningsfasen kräver ännu ett aktivt arbete. Den krisdrabbade kan plågas av minnes- eller koncentrationssvårigheter och rastlöshet. De fysiska symptomen avtar.

Nyorienteringsfasen

I nyorienteringsfasen har man kommit långt i krisförloppet och man börjar se hoppfullt på framtiden. Man kan säga att krisen har blivit ett kapitel i livet, men att det förgångna gör sig påmind ibland genom de ärr som finns i själen. Nyorienteringsfasen har ingen direkt avslutning, utan pågår egentligen resten av livet och inbjuder till att stärka självkänslan och se på livet med nya ögon. Om en person arbetar sig igenom en kris, kan krisen tillföra en ny positiv syn på livet. Genom att ha upplevt svåra omständigheter kan

reflektioner på den egna personen och dess liv förändras till det bättre. Risken finns dock att individen fastnar i ett sorgearbete och lever vidare med ett sår som aldrig läker. Ungdomar klarar för det mesta av att vända sina upplevelser till något positivt i sitt liv. En del kan dessvärre bli deprimerade och börja bejaka en destruktiv livsstil för att på så sätt bedöva ångest och minnen.

De olika reaktionsfaserna är tydligast vid större krissituationer, men det råder naturligtvis också stora individuella skillnader mellan olika personers krisreaktioner. Vid smärre chocker kan chockfasen, reaktionsfasen och delvis bearbetningsfasen gå in i varandra och nästan sammanfalla till en enda fas, som kan vara över inom några dygn.

7 Handlingsplaner

Elev, personal, besökare avlider eller bli svårt skadad utanför skolan

Information till ledningen

Den som först får kännedom om olyckan meddelar rektor och kultur och fritidschefen eller ersättare. Sanningshalten kontrolleras. Rektor/kultur och fritidschefen sammankallar krisgruppen för beslut om vidare åtgärder. I krisgruppen fattas beslut om andra personer måste kallas in för att bistå krisgruppen med hjälp.

Information till personal

Lärare, kultur och fritidspersonal och övrig personal sammankallas och informeras samt beslutar om vilken information som ges ut. Rektorn/ kultur och fritidschefen samlar all personal innan hemgång för genomgång av vad som hänt, vad som gjorts och informerar om planer för vidare åtgärder.

Information till eleverna

Mentorerna informerar eleverna om händelsen. Alla elever bör få samma information. De elever som kommer senare till skolan bör också ges möjlighet till samma information som klasskamraterna fått. Vid samtal i klassen är det viktigt att tänka på att tala öppet och konkret om vad som hänt och att tillåta eleverna tala om sina tankar och känslor. Eleverna kan erbjudas möjlighet att stanna kvar i skolan tillsammans med någon lärare eller medlem ur krisgruppen för att samtala. Budskapet om klasskamraters/personals död skall inte ges som avslutning på dagen.

Kontakt anhöriga

Rektor/ kultur och fritidschefen eller den av ledningen utsedde skall ha kontakt med anhöriga. Kontakten skall alltid ske från en person. All information som ges i skolan till elever och personal skall ske med respekt för familjens önskemål.

Information till föräldrar i den drabbade klassen

Rektorn ansvarar för att samtliga föräldrar i den drabbade klassen underrättas

Kontakt med massmedia

Om dödsfallet kan ha intresse för massmedia sköter rektorn/ kultur och fritidschefen eller av ledningen utsedde den kontakten. Elever på skolan skall skyddas från kontakt med massmedia.

Övrigt

Flaggning (dödsfall)

När alla informerats om händelsen hissas flaggan på halv stång av vaktmästare.

Minnesstund (dödsfall)

Någon/några dagar efter dödsfallet ordnas en minnesstund där alla som önskar, kan delta. Kom överens med anhöriga om utformningen av minnesstunden. Minnesstunden kan exempelvis innehålla minnesord av

rektor, mentor, kollega eller klasskamrat, diktläsning, sång och musik. En utsedd person ombesörjer att dikter, sångtexter, fotografier och andra minnen från minnes bordet översänds till anhöriga och ansvarar för att blommor blir översända. Rektor/ kultur och fritidschefen utser en person som samlar ihop den avlidnes tillhörigheter och överlämnar dessa till anhöriga. Kanslisten/ek.ansvarige kontrollerar att den bortgångne blir struken ur samtliga register på skolan..

Begravning (dödsfall)

Rektor/kultur & fritidschefen frågar de anhöriga angående önskemål om att representanter från arbetsplatsen skall delta i begravningen och informerar övriga om familjens önskemål. Rektor/kultur & fritidschefen bestämmer om blommor vid begravningen och på begravningsdagen hissas skolans flagga på halv stång av vaktmästaren.

Uppföljning

Mentorerna följer upp hur eleverna mår. Uppmärksamma frånvaro. Var observant på elevens sorgereaktion. Ungdomar reagerar på olika sätt. Viktigt att det finns vuxna till hands då eleverna har behov att tala om det som hänt. Meddela krisgruppen. Uppföljningsmöten kan ordnas med hela klassen eller enskilt.

Elev avlider eller bli svårt skadad i skolan

Första hjälpen

Om en elev skadas allvarligt i skolan skall första hjälpen ges och ambulans tillkallas omedelbart av närmaste personal.

Information till skolledningen

Den som först får kännedom om olyckan meddelar rektor eller rektors ersättare. Sanningshalten kontrolleras. Rektor sammankallar krisgruppen för beslut om vidare åtgärder. I krisgruppen fattas beslut om andra personer måste kallas in för att bistå krisgruppen med hjälp. Kontrollera om eleven har syskon i skolan eller i annan skola och meddela berörd rektor där.

Information till skolans personal

Mentorer, övriga lärare och personal sammankallas och informeras samt beslutar om vilken information som ges ut i de olika klasserna. Rektorn samlar all personal innan hemgång för genomgång av vad som hänt, vad som gjorts och informerar om planer för vidare åtgärder. Rektor beslutar hur nästa skoldag skall se ut.

Information till elever

Mentorerna informerar om händelsen. Alla elever bör få samma information. De elever som kommer senare till skolan bör också ges möjlighet till samma information som klasskamraterna fått. Vid samtal i klassen är det viktigt att tänka på att tala öppet och konkret om vad som hänt och att tillåta eleverna tala om sina tankar och känslor. Eleverna kan erbjudas möjlighet att stanna kvar i skolan tillsammans med någon lärare eller medlem ur krisgruppen för att samtala. Budskapet om klasskamraters/personals död skall inte ges som avslutning på dagen.

Kontakt anhöriga

Vid dödsfall i skolan är polisen ansvarig att meddela de anhöriga. Rektor eller den rektor utser skall ha kontakt med anhöriga. Kontakten skall alltid ske från en person. All information som ges i skolan till elever och personal skall ske med respekt för familjens önskemål.

Information till föräldrar i den drabbade klassen

Rektor ansvarar för att samtliga föräldrar i den drabbade klassen underrättas

Kontakt med massmedia

Om händelsen kan ha intresse för massmedia sköter rektorn eller av rektor utsedd person den kontakten. Elever på skolan skyddas från kontakt med massmedia.

Övrigt

Flaggning (dödsfall)

När alla klasser informerats om händelsen hissas flaggan på halv stång av vaktmästare.

Minnesstund (dödsfall)

Någon/några dagar efter dödsfallet ordnas en minnesstund där elever och personal som önskar kan delta. Kom överens med anhöriga om utformningen av minnesstunden. Minnesstunden kan exempelvis innehålla minnesord av rektor, mentor eller klasskamrat, diktläsning, sång och musik. Rektor ombesörjer att dikter, sångtexter, fotografier och andra minnen från minnesbordet översänds till anhöriga. Rektor ansvarar för att blommor blir översända. Rektor utser en person som samlar ihop den avlidnes tillhörigheter och överlämnar dessa till anhöriga. rektor kontrollerar att den bortgångne blir struken ur samtliga register på skolan.

Begravning (dödsfall)

Rektor kontaktar de anhöriga angående önskemål om att representanter från skolan skall delta i begravningen. Rektor informerar övriga familjens önskemål. Rektor bestämmer om blommor vid begravningen. På begravningsdagen hissas skolans flagga på halv stång av vaktmästare.

Uppföljning

Mentorerna följer upp hur eleverna mår. Uppmärksamma frånvaro. Var observant på elevens sorgereaktion. Ungdomar *reagerar* på olika sätt. Viktigt att det finns vuxna till hands då eleverna har behov att tala om det som hänt. Meddela krisgruppen. Uppföljningsmöten kan ordnas med hela klassen eller enskilt.

Allvarlig olycka i och utanför Futura där elever/personal är inblandade

Information till skolledningen

Den som först får kännedom om olyckan meddelar rektor eller rektors ersättare. Sanningshalten kontrolleras. Rektor sammankallar krisgruppen för beslut om vidare åtgärder. I krisgruppen fattas beslut om andra personer måste kallas in för att bistå krisgruppen med hjälp.

Information till skolans personal

Rektor eller av rektor utsedd person sammankallar personalen för att ge information och delegera uppgifter till personalen. Rektor beslutar vem eller vilka som skall sköta informationen mellan hem och skola och ev. andra myndigheter. Om olyckan skett utanför skolan beslutas om vilka som eventuellt skall åka till olycksplatsen för att vara ett stöd för de drabbade.

Information till eleverna

Mentorerna samlar sina elever och informerar om vad som har hänt. Viktigt att ta upp närvaro för att veta vilka som har fått informationen. Mentorerna låter eleverna samtala om händelsen och observerar hur eleverna mår. Mentorerna för dessa uppgifter vidare till krisgruppen.

Information till föräldrarna

Oroliga föräldrar ombeds ta kontakt med av rektor utsedd person ur krisgruppen. Denna person hålls hela tiden underrättad om händelseförloppet. Föräldrar som kommer till skolan hänvisas till ett för avseendet utsett klassrum där en person som rektor utsett finns till hands.

Kontakt med massmedia

Om olyckan kan ha intresse för massmedia sköter rektorn eller av rektor utsedd person den kontakten. Elever på skolan skyddas från kontakt med massmedia.

Övrigt

Viktigt att mentorerna och/eller övrig personal har extra kontroll på elevernas närvaro/frånvaro en tid efter olyckan. Skolan måste se till att skapa tid för samtal i grupp eller enskilt även en tid efter olyckan.

Eleverna behöver korrekt information om vad som har hänt. Krisgruppen avgör om polis, räddningstjänst eller andra myndigheter skall ombesörja att eleverna får direkt information om olyckan och möjlighet att ställa frågor.

Om olyckan är stor och många av skolans elever och/eller personal drabbats ansvarar rektor för att samordning sker med andra offentliga institutioner och myndigheter.

Elev blir allvarligt sjuk

Information till skollädaingen

Den som först får kännedom omsituationen meddelar rektor eller rektors ersättare. Sanningshalten kontrolleras. Rektor sammankallar krisgruppen för beslut om vidare åtgärder. I krisgruppen fattas beslut om andra personer måste kallas in för att bistå krisgruppen med hjälp.

Kontakt med familjen

När en elev drabbas av sjukdom är det viktigt att ta hänsyn till familjen. Lyssna på vad för information som ska lämnas vidare och hur man kan stötta och hjälpa till. Vill familjen att sjukdomen ska hållas hemlig måste man respektera det.

Rektor eller av rektor utsedd mentor tar kontakt med familjen för att få information om

- hur allvarig sjukdomen är, hur prognosen ser ut, behandling osv.
- hur vi ska bemöta och hjälpa till
- vad/om vi ska informera andra elever om, vilka elever som ska informeras utöver klassen.

Information till skolans personal

Rektor informerar personal om sjukdomen och hur familjen vill att skolan informerar och hur vi ska bemöta den sjuke.

Information till eleverna

Information till elever, i första hand till klasskamrater, men även övriga.

Erbjudande om samtal till elever

Elever ska erbjudas samtal med elevvårdspersonal. Det är viktigt att låta erbjudandet gå ut till alla. Det kan finnas elever som har liknande erfarenheter som påverkas av beskedet. Samtal ska om, behov finns, ske vid upprepade tillfällen.

Organisera kontakt med den drabbade

Rektor ansvarar för att, om familjen samtycker, organisera kontakt med eller hälsning till eleven.

Allmänna kriser och katastrofer i världen.

På senare år har det inträffat ett antal katastrofer och händelser i världen som även påverkat eleverna i deras vardag.

Efter terrorattackerna på World Trade Center var det många barn och ungdomar som ringde till Rädda barnens hjälptelefon för att få stöd och information om det inträffade. Därför är det viktigt att skolan har ett förhållningssätt och en plan också vid sådana tillfällen

Information till skolledningen

Den som först får kännedom om händelsen meddelar rektor eller rektors ersättare. Sanningshalten kontrolleras. Rektor sammankallar krisgruppen för beslut om vidare åtgärder. I krisgruppen fattas beslut om andra personer måste kallas in för att bistå krisgruppen med hjälp.

Information till skolpersonal

Rektor eller av rektor utsedd person sammankallar personalen för att ge information och hur de skall förhålla sig till det inträffade.

Information till eleverna

Mentorerna samlar sina elever och informerar om vad som har hänt. Mentorerna presenterar så mycket fakta som finns gällande det inträffade. Mentorerna skall rätta felaktigheter och missförstånd och motverka ryktesspridning. Tid ges för klassrumsdiskussioner och samtal. Elever som behöver extra stöd erbjuds detta.

Information till föräldrarna

Mentorerna ansvarar för att informera föräldrar om hur skolan arbetar med händelsen.

Hjälp och stöd till Futuras personal

Även de som varit inblandade i t.ex. olyckor eller andra allvarliga händelser som ”hjälpare” Behöver stöd för att komma över det som inträffat. Exempel på detta är:

- **Omedelbar samling efteråt** i arbetsgruppen.
- **Planlagt återvändande** till de vanliga arbetsuppgifterna.
- **Psykologisk debriefing**, en systematisk genomgång i grupp där man går igenom tankar, intryck och reaktioner efter en traumatisk händelse. Syftet är att motverka onödiga psykologiska efterverkningar. Genomgången kan även ske individuellt.

- **Kollegialt stöd.**
- **Fysisk träning** för att bli av med all energi som kroppen samlar i och med krisen, **kombinerat med vila.**
- **Deltagande i ritualer**

8 Debriefing

I samband med svåra händelser som berör många elever är det lämpligt att genomföra ett strukturerat klassrumssamtal där man använder sig av s.k. debriefing. Samtalet bör ske i nära anslutning till händelsen. Ett samtal brukar oftast ta mer än en lektion i anspråk och bör inte avbrytas mitt i. Det kan därför vara lämpligt att förbereda eleverna på att flera lektioner kommer att innehålla diskussioner kring den aktuella händelsen. Syftet med samtalet är att kartlägga vad som har hänt, ge eleverna möjlighet att dela sina reflektioner och känslor samt att få eleverna att förstå att reaktionerna inte är onormala samt hjälpa dem att stötta varandra.

Samtalet bör ledas av minst två, av eleverna kända personer, som klarar av att lugnt närvara och ge eleverna utrymme för diskussion. Ibland kan det vara en fördel att bjuda in personal som jobbade vid olycksplatsen, exempelvis ambulans, räddningstjänst, polis, etc.

Samtalsledarna skall reagera empatiskt och visa sin sorg men dennes känslor får inte överskugga elevernas. I många fall räcker det att bara lyssna och den emotionella hjälpen präglas av omsorg, förståelse och stöd. Det är normalt att gråta eller bli arg och ingen kommer i efterhand kritiseras för sitt agerande. Man måste inte säga något om man inte vill.

Checklistor

Allvarlig olycka i och utanför skolan där elever/personal är inblandade

	Datum	Tid	Sign.
☐ Information till ledningen			
☐ Information till personal			
☐ Information till eleverna			
☐ Information till föräldrarna			
☐			